58. Bratislavské hudobné slávnosti

BHS

Ľudovít Hološka: Violončelistka

23. 9. 2023 16.00

Hlavný usporiadateľ BHS

slovenská filharmónia

MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BHS člen Európskej asociácie festivalov

Generálny partner BHS

SPP

www.filharmonia.sk

WWW.FILHARMONIA.SK

58. Bratislavské hudobné slávnosti

22. 9. – 8. 10. 2023

58. ročník

BRATISLAVA MUSIC FESTIVAL
MUSIKFESTSPIELE BRATISLAVA
FÊTES DE MUSIQUE DE BRATISLAVA
FESTIVAL DE MÚSICA DE BRATISLAVA

Hlavný usporiadateľ BHS
Slovenská filharmónia

slovenská filharmónia

MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z poverenia a s príspevkom
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Záštitu nad 58. ročníkom BHS prevzala pani Silvia Hroncová, ministerka kultúry SR.

Mgr. art. Marián Turner
generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie

Manažment BHS

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka

PhDr. Mária Hlavačková
manažérka

Adresa

Slovenská filharmónia
Manažment BHS
Medená 3
816 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 2 20 475 201/246

www.bhsfestival.sk

BHS – člen Európskej asociácie festivalov

European Festivals Association
Association Européenne des Festivals
Europäische Festival-Vereinigung

Festivalový výbor BHS

prof. Peter Mikuláš
koncertný umelec
predseda Festivalového výboru BHS

Mgr. Juraj Bubnáš, PhD.
dramaturg Slovenskej filharmónie

prof. Marian Lapšanský
koncertný umelec

PhDr. Ivan Marton
muzikológ

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka BHS

doc. Marek Piaček
hudobný skladateľ

prof. Jozef Podhoranský
koncertný umelec

Komorný koncert z piesňovej tvorby v podaní poslucháčov a absolventov VŠMU

Vanesa Čierna, soprán
Andrea Pietrová, mezzosoprán
Alžbeta Reháková, soprán
Martin Morháč, barytón
Róbert Pechanec, klavír

Benjamin Britten (1913 – 1976)
On this Island, päť piesní pre vyšší hlas a klavír 13'
Let the florid music praise!
Now the leaves are falling fast
Seascape
Nocturne
As it is, plenty

Ottorino Respighi (1879 – 1936)
Výber z piesňovej tvorby 7'
Nevicata, op. 65
Pioggia, op. 90 č. 6
Nebbie, op. 64

Amy Beach (1867 – 1944)
Three Shakespeare Songs, cyklus piesní, op. 37 7'
O Mistress Mine
Take, O Take those lips away
Fairy Lullaby

Dezider Kardoš (1914 – 1991)
Piesne o láske pre soprán a klavír, op. 2 9'
Pieseň
Stesk
Večer
Svadobná

Béla Bartók (1881 – 1945)

Dedinské scény, Sz 78, BB 87a 13’

Pri hrabaní

Pri neveste

Svatba

Ukoliebavka

Tanec mládencov

***

Gabriel Fauré (1845 – 1924)

Trois Mélodies, op. 23 (výber) 5’

Les Berceaux

Le Secret

Jules Massenet (1842 – 1912)

Voici que les grans lys 3’

Reynaldo Hahn (1874 – 1947)

L’Heure exquise 3’

Xavier Montsalvatge (1912 – 2022)

Cinco canciones negras 12’

Cuba dentro de un piano

Punto de habanera

Chévere

Canción de cuna para dormir a un negrito

Canto negro

Samuel Barber (1910 – 1981)

Despite and still, piesňový cyklus, op. 41 11’

A last Song

My Lizard

In the Wilderness

Solitery Hotel

Despite and Still

Anna Semple (1997)

I am not yours, pieseň pre mezzosoprán a klavír 5’

Pesimista by mohol azda s trochou zveličenia povedať, že Veľká Británia nemala v dejinách hudby šťastie na vlastných veľkých hudobných skladateľov. Takéto konštatovanie ale platí iba vtedy, ak by sme ju porovnávali s krajinami ako Nemecko, Taliansko či Francúzsko a keby sme mali pred očami čisto kvantitatívne hľadisko. Faktom je, že po smrti Henryho Purcella museli Britské ostrovy čakať celých 200 rokov, kým sa zahraničného uznania dostalo Edwardovi Elgarovi, a ešte niekoľko ďalších desaťročí, kým novú kapitolu do dejín hudby napísal **Benjamin Britten.** No práve jeho menom, ktoré možno bez obáv priradiť k najvýznamnejším skladateľom 20. storočia, bola anglická hudba už definitívne „odkliata". Obzvlášť v oblasti vokálneho žánru sa Britten ako autor 13 opier a bohatej piesňovej tvorby stal normotvornou veličinou. Ukážkou jeho kryštalizujúceho sa zmyslu pre citlivé zhudobňovanie veršov je jeho raný piesňový cyklus **On this Island** z roku 1937 na poéziu Wystana Hugha Audena, skladateľovho priateľa, ktorý sa o niekoľko rokov neskôr stal libretistom Brittenovho prvého scénického diela, satirickej operety Paul Bunyan.

Pri mene **Ottorina Respighiho** sa väčšine pravidelných návštevníkov koncertov vybaví jeho trojica symfonických básní Rímske fontány, Rímske pínie a Rímske slávnosti, no vo svojej dobe bol tento taliansky skladateľ prelomu 19. a 20. storočia tiež plodným autorom opier a piesní. Respighiho zmysel pre hudobnú obrazotvornosť a schopnosť nechať sa očariť prírodnou scenériou je podobne ako v spomínanej rímskej trilógii prítomný aj v jeho piesňach **Nevicata** (Sneží) a **Nebbie** (Hmly) na text Ady Negri a v piesni **Pioggia** (Dážď) na text Vittorie Aganoor. Jednotlivé piesne nevznikli ako súčasť jedného cyklu, za svoju popularitu a spoločné uvádzanie vďačia Lucianovi Pavarottimu, ktorý ich často zaraďoval do programu svojich koncertov.

Rodáčka z New Hampshire **Amy Beach** býva označovaná za prvú úspešnú americkú ženu-skladateľku klasickej hudby – dôležitým míľnikom v tomto smere bola jej Galská symfónia, ktorú v roku 1896 premiérovo uviedla Bostonská filharmónia. Rozvíjala tiež úspešnú kariéru klavírnej virtuózky (k jej učiteľom patril Carl Baermann, žiak Franza Liszta), preto nie je prekvapivé,

že aj vo svojej skladateľskej tvorbe dávala veľký priestor klavíru. No najväčšiu slávu Amy Beach priniesli jej vokálne diela. Je autorkou jednej opery, početnej duchovnej i svetskej zborovej tvorby, ako aj veľkého množstva piesní (približne 150). Zhudobňovala poéziu amerických i anglických básnikov, z toho dvakrát si za textovú predlohu zobrala básne Williama Shakespeara. Z roku 1897 pochádza jej cyklus **Three Shakespeare Songs** (Tri piesne na Shakespeara), vyžarujúci ľahkosť a bezstarostnosť, ktorou oplývajú aj samotné verše s ľúbostnou tematikou.

Skladateľskú generáciu, ktorá sa do dejín zapísala pod označením slovenská hudobná moderna, tvorili popri trojici zakladateľských osobností Moyzes-Suchoň-Cikker aj o niečo mladší skladatelia Ladislav Holoubek, Andrej Očenáš a **Dezider Kardoš.** Po štúdiu na Hudobno--dramatickej akadémii v Bratislave v Moyzesovej kompozičnej triede, sa rovnako ako ich učiteľ, nechali ďalej umelecky formovať Vítězslavom Novákom na Majstrovskej škole Pražského konzervatória. Alexander Moyzes si na Dezidera Kardoša aj po dlhých rokoch (kniha Ilja Zeljenka: Rozhovory s Alexandrom Moyzesom z roku 1984) spomínal ako na veľmi nadaného žiaka, ktorý už pri svojom príchode výborne ovládal základy, pracoval samostatne a stačilo ho usmerňovať len všeobecnejšími pripomienkami. Dokladom vysokého stupňa skladateľskej zrelosti mladého Kardoša je hneď jeho druhý oficiálny opus, cyklus **Piesne o láske** na verše Valentína Beniaka a Maše Haľamovej z roku 1935, ktorý dodnes patrí k reprezentatívnym dielam slovenskej hudobnej moderny a je stálou súčasťou repertoáru slovenských operných umelcov. Zaujme neobyčajne bohatou harmóniou sprievodu (miestami až impresionistického charakteru). V roku 1966 Dezider Kardoš piesňový cyklus spracoval aj do orchestrálnej podoby, v ktorej je zvečnený na nahrávke Magdalény Hajóssyovej a Slovenskej filharmónie pod taktovkou Ladislava Slováka.

Životné osudy **Bélu Bartóka,** najvýznamnejšej osobnosti maďarskej hudobnej kultúry a jedného z najväčších skladateľov 20. storočia, sú veľmi silno späté s Bratislavou. Jeho matka sa po smrti manžela s deťmi presťahovala do vtedajšieho Prešporka, kde sa mladý Béla

stal študentom na Kráľovskom katolíckom gymnáziu sídliacom v dnešnej budove Univerzitnej knižnice na Klariskej ulici. Spolu sním tam v tom čase študovali i skladatelia Ernő Dohnányi a Alexander Albrecht. Po ďalších štúdiách a pôsobení v Budapešti, kde sa stal profesorom na Kráľovskej hudobnej akadémii, sa Bartókove životné osudy napokon zavŕšili emigráciou z horthyovského Maďarska, odkiaľ v roku 1940 odišiel do New Yorku. Tu nakoniec v roku 1945 i zomrel. Kompozičný štýl Bélu Bartóka bol výrazne ovplyvnený jeho vzťahom k folklóru. Zbieral, zapisoval a na fonograf nahrával ľudové piesne, a to nielen maďarské, ale aj slovenské, rumunské, arabské, turecké či alžírske. Viaceré z nich vydal v upravenej vokálno-inštrumentálnej, zborovej ale aj čisto inštrumentálnej podobe. Z roku 1924 pochádza cyklus **Dedinské scény** (maď. Falun), pracujúci s materiálom z Bartókovho terénneho výskumu v Zvolenskej župe, ktorý skladateľ venoval svojej manželke Dite.

Hoci sa romantická piesňová tvorba silno spája predovšetkým s nemeckou hudobnou tradíciou („Lied"), svoju osobitú paralelu má aj vo Francúzsku („mélodie" ako forma umelej piesne, popri pojme „chanson" označujúcom ľudovú alebo populárnu pieseň). Francúzsky piesňový štýl charakterizuje – slovami Clauda Debussyho – predovšetkým „priezračnosť výrazu, presnosť a koncentrácia formy". V roku 1922 sa Maurice Ravel vyjadril, že to bol skladateľ **Gabriel Fauré,** kto „zachránil francúzsku hudbu pred dominanciou nemeckej piesne". Jeho autorský katalóg eviduje viac ako 100 piesní, medzi nimi aj cyklus **Trois Mélodies** z roku 1879 na slová Sullyho Prudhomma a Armanda Silvestreho. Z nich si dnes popoludní vypočujete pieseň Les Berceaux (Kolísky) v temnej tónine b mol a zasnenú pieseň Le Secret (Tajomstvo). Silvestreho poézia veľmi silno inšpirovala i Faurého generačného súpútnika **Julesa Masseneta.** Opakovane sa k nej vracal už od svojho prvého piesňového cyklu Poème d'Avril, ktorého súčasťou je aj pieseň **Voici que les grans lys** (Tu sú veľké ľalie). K u nás o niečo menej známym, no rozsahom svojej tvorby francúzskych piesní porovnateľným autorom patrí **Reynaldo Hahn.** Narodil sa

v Caracase, hlavnom meste Venezuely, no ešte v mladom veku sa aj s rodinou presťahoval do Paríža. Tu na konzervatóriu študoval kompozíciu u Charlesa Gounoda a Julesa Masseneta, ktorý sa stal jeho celoživotným priateľom. Jeho pieseň **L'Heure exquise** (Skvelá hodina) patrí do cyklu 7 Chansons Grises (7 sivých piesní) a zhudobňuje symbolistickú báseň Paula Verlaina."

Španielsky (katalánsky) skladateľ **Xavier Montsalvatge** vo svojej tvorbe prechádzal veľmi rôznorodým štýlovým vývojom – od wagnerovského postromantizmu, dodekafónie, cez hudbu ovplyvnenú tradičnou hudbou Karibiku až po voľnú polytonalitu. Jeho piesňový cyklus **Cinco canciones negras** (Päť černošských piesní) z roku 1945 spája prvky tradičnej katalánskej hudby s prvkami typickými pre záverečnú fázu španielskej kolonizácie amerických území (ostrov Kuba).

Záver dnešného piesňového koncertu opäť patrí piesňovej tvorbe v anglickom jazyku. Návratom k americkej hudbe je piesňový cyklus **Samuela Barbera Despite and still** (Predsa a stále) z roku 1969, ktorý patrí k neveľkému počtu diel vytvorených v posledných desaťročiach jeho života. Barber v tom čase zápasil s depresiami i alkoholizmom, čomu zodpovedá aj výber básní od anglického básnika Roberta Gravesa, amerického básnika Theodora Roethkeho a írskeho spisovateľa Jamesa Joycea, v ktorých rezonuje téma osamelosti, ale tiež zmierenia. Mladá anglická skladateľka a speváčka **Anna Semple** je absolventkou štúdia hudby na University of Cambridge a v súčasnosti študuje postgraduálne štúdium na Guildhall School of Music and Drama v Londýne. Jej pieseň **I am not yours** (Nie som tvoja) na text Susannah Pearse vznikla pre Kráľovskú operu v Londýne (Jette Parker Young Artists Programme) v rámci otvorenej výzvy pre mladé skladateľky a libretistky pri príležitosti Medzinárodného dňa žien. Skladba je autorským vyjadrením pocitov z klimatickej krízy a problematiky prílišného vyčerpávania prírodných zdrojov.

Juraj Bubnáš

Benjamin Britten

On this Island/Tu na ostrove (Wystan Hugh Auden)

Let the florid music praise!

Let a florid music praise,
The flute and the trumpet,
Beauty's conquest of your face:
In that land of flesh and bone,
Where from citadels on high
Her imperial standards fly,
Let the hot sun
Shine on, shine on.

O but the unloved have had power,
The weeping and striking,
Always: time will bring their hour;
Their secretive children walk
Through your vigilance of breath
To unpardonable death,
And my vows break
Before his look.

Nech pestrá hudba velebí!
(voľný preklad Juraj Bubnáš)

Nech pestrá hudba velebí,
Flautou i trúbami,
Víťazstvo krásy na tvojej tvári:
V tom kraji z mäsa a kostí,
Kde z citadel na výšinách
Jej cisárske vlajky vejú,
Nech žhavé slnce
Plápolá, plápolá.

Ó, však nemilovaní mali moc,
Lkajúci a tlčúci,
Jednostaj: čas prinesie ich hodinu;
Ich mlčanlivé deti kráčajú
Cez tvoj ostražitý dych
K neodpustiteľnej smrti,
A svoje sľuby zruším
Pred jeho pohľadom.

Now the leaves are falling fast

Now the leaves are falling fast,
Nurse’s flowers will not last;
Nurses to the graves are gone,
And the prams go rolling on.

Whisp’ring neighbours, left and right,
Pluck us from the real delight;
And the active hands must freeze
Lonely on the sep’rate knees.

Už lístie rýchlo padá

Už lístie rýchlo padá,
Kvety ošetrovateliek sotva zostanú;
Keď pobrali sa k hrobom,
A kočíky sa sunú ďalej.

Šepot susedov, zľava i sprava,
vytrháva nás od pravého pôžitku;
A činné ruky musia ustrnúť
Osamelo na kolenách

Dead in hundreds at the back
Follow wooden in our track,
Arms raised stiffly to reprove
In false attitudes of love.

Starving through the leafless wood
Trolls run scolding for their food;
And the nightingale is dumb,
And the angel will not come.

Cold, impossible, ahead
Lifts the mountain's lovely head
Whose white waterfall could bless
Travellers in their last distress.

Stovky mŕtvych vzadu
Nás meravo nasledujú
Ruky strnulo zdvihnuté karhajú
Vo falošných pózach lásky.

Hladní škriatkova sa kľajúc ženú
lesom bez lístia
za potravou
A slávik celkom zmĺkol
A ani anjel nepríde

Chladne, nedosiahnuteľne, vpred
Dvíha hora svoju milú hlavu
A jej biely vodopád by mohol požehnať
Pocestných v ich poslednom nešťastí

Seascape

Look, stranger, at this island now
The leaping light for your delight discovers,
Stand stable here
And silent be,
That through the channels of the ear
May wander like a river
The swaying sound of the sea.

Here at the small field's ending pause
Where the chalk wall falls to the foam, and its tall ledges
Oppose the pluck

Morská krajina

Pohliadni, cudzinec, tu na tomto ostrove
na blikotavé svetlo pre tvoju potechu
Stoj pokojne
A iba mlč,
Aby do tvojich uší
Mohol ako rieka vkĺznuť
Kolísavý zvuk mora.

Tu na konci lúčky
Kde vápencové skaly padajú do mora a ich vysoké úbočia
Vzdorujú záchvevom
A odrážajú príliv

And knock of the tide,
And the shingle scrambles after the sucking surf, and the gull lodges
A moment on its sheer side.

A okruhliaky splývajú s príbojom, a čajka si nachvíľu
Odpočinie na ich strmom okraji.

Far off like floating seeds the ships
Diverge on urgent voluntary errands;
And the full view
Indeed may enter
And move in memory as now these clouds do,
That pass the harbour mirror
And all the summer through the water saunter.

V diaľavách sa sťa plávajúce semienka
Rozchádzajú lode s ich úpenlivým nenúteným posolstvom
A celý obraz
Vskutku môže vstúpiť
A vryť sa do pamäti, ako to robia tieto oblaky,
Ktoré prechádzajú popri zrkadle prístavu
A po celé leto sa potulujú vodami.

Nocturne
Now through night's caressing grip
Earth and all her oceans slip,
Capes of China slide away
From her fingers into day
And th' Americas incline
Coasts towards her shadow line.
Now the ragged vagrants creep
Into crooked holes to sleep:
Just and unjust, worst and best,
Change their places as they rest:
Awkward lovers like in fields
Where disdainful beauty yields:
While the splendid and the proud

Nokturno
Teraz nežným zovretím noci
Skĺzava Zem a všetky jej oceány
Čínske mysy sa odsúvajú
Z jej prstov do nového dňa
Aj Amerika nakláňa pobrežia do svojho tieňa
Otrhaní tuláci sa plazia
Aby si pospali v svojich dúpätách
Spravodliví i nespravodliví, najhorší i najlepší
Vymenia si v spánku svoje miesta
Nešikovní milenci sťa na poliach
Kde sa rodí pohrdlivá krása
Kým nádherní a hrdí

Naked stand before the crowd
And the losing gambler gains
And the beggar entertains:
May sleep's healing power extend
Through these hours to our friend.
Unpursued by hostile force,
Traction engine, bull or horse
Or revolting succubus;
Calmly till the morning break
Let him lie, then gently wake.

Stoja nahí zoči-voči davu
A prehrávajúci hráč získava
A žobrák sa zabáva
Nech liečivá sila spánku príde
V týchto hodinách
k nášmu priateľovi
Bez prenasledovania
od nepriateľa,
Hnaného motorom, jazdiaceho na býkovi či koni,
Či od búriaceho sa démona
Ticho až do úsvitu
Nechaj ho ležať a potom
ho nežne vzbuď

As it is, plenty

As it is, plenty;
As it's admitted
The children happy
And the car, the car
That goes so far
And the wife devoted:
To this as it is,
To the work and the banks
Let his thinning hair
And his hauteur
Give thanks, give thanks.

All that was thought
As like as not, is not
When nothing was enough
But love, but love
And the rough future
Of an intransigent nature
And the betraying smile,
Betraying, but a smile:
That that is not, is not;
Forget, forget.

Ako to je, mnoho

Ako to je, mnoho;
Ako si pripúšťame
Deti šťastné
A to auto, to auto
Ktoré zájde tak ďaleko
A žena oddaná:
Tomu, ako to je,
Práci a bankám
Za jeho rednúce vlasy
A jeho pýchu
Treba ďakovať, ďakovať

Všetko, čo si si myslel,
Možné i nemožné, nie je
Keď ničoho nebolo dosť
Ale láska, tá láska
A surová budúcnosť
Neoblomnej povahy
A zradný smiech,
Zradný, no stále smiech:
Že tak to nie je, nie je;
Zabudni, zabudni.

Let him not cease to praise
Then his spacious days;
Yes, and the success
Let him bless, let him
bless:
Let him see in this
The profits larger
And the sins venial,
Lest he see as it is
The loss as major
And final, final.

Nedovoľ mu prestať
s chválou
Jeho priestranných dní;
Áno, aj ten úspech
nech chváli, nech chváli:
Nech v tomto vidí
Väčší zisk
A hriechy drobné,
Aby nevidel, ako to je
Stratu ako veľkú
A konečnú, konečnú.

Ottorino Respighi

Nevicata (Ada Negri)

Sui campi e sulle strade
Silenziosa e lieve,
Volteggiando, la neve
Cade.

Danza la falda bianca
Ne l'ampio ciel scherzosa,
Poi sul terren si posa
Stanca.

In mille immote forme
Sui tetti e sui camini,
Sui cippi e nei giardini
Dorme.

Tutto dintorno è pace:
Chiuso in oblìo profondo,
Indifferente il mondo
Tace...

Ma ne la calma immensa
Torna ai ricordi il core,
E ad un sopito amore
Pensa.

Sneží (voľný preklad)

Na cesty aj na polia
tichý a ľahký,
sneh zvírený
padá.

Tancuje vločka biela
hravo po nebi šírom,
Potom pristane na zem
unavená.

V tisícich nehybných
podobách
Na strechách a komínoch,
Pomníkoch a v záhradách
spí.

Je mier všade okolo:
zavretý v hlbokom zabudnutí,
svet je ľahostajný
je ticho...

No v nesmiernom pokoji
do srdca sa spomienky
vracajú
a na lásku bývalú
myslí.

Pioggia
(Vittoria Aganoor Pompilj)

Piovea: per le finestre spalancate
A quella tregua di ostinati odori
Saliano dal giardin fresche folate
D'erbe risorte e di risorti fiori

S'acchettava il tumulto dei colori
sotto il vel delle gocciole implorate;
e intorno ai pioppi ai frassini agli allori
beveano ingorde le zolle assetate.

Esser pianta, esser foglia, esser stelo
e nell'angoscia dell'ardor (pensavo)
così largo ristoro aver dal cielo!

Sul davanzal protesa io gli arboscelli,
i fiori, l'erbe guardavo guardavo
e mi battea la pioggia sui capelli.

Déšť
(Marie Kronbergerová)

Pršelo a okny dokořán
do vůní usedlých a starých
ze zahrad stoupal svěží van,
jenž vydal každý květní kalich.

Pak na změt barev pestré lučiny
déšť padal v jednolitém tahu
a pod topoly, jasany
a vavříny
vyprahlá půda chtivě pila vláhu.

Být stromem, listem, co přírode milo,
a známým žárem vzplálo,
nebe by deštěm můj plamen uhasilo!

O římsu opřená jsem tu krásu
travin a květů dlouze sledovala
a déšť mi lehce bušil
do vlasů.

Nebbie
(Ada Negri)

Soffro, lontan lontano
Le nebbie sonnolente
Salgono dal tacente piano.

Alto gracchiando, i corvi,
Fidati all'ali nere,
Traversan le brughiere
torvi.

Dell'aere ai morsi crudi
Gli addolorati tronchi
Offron, pregando,
i bronchi nudi.
Come ho freddo!...

Son sola;
Pel grigio ciel sospinto
Un gemito destinto
vola;

E mi ripete: Vieni,
È buia la vallata.
O triste, o disamata,
Vieni!

Hmly
(Marie Kronbergerová)

Trpím bez viny.
V dálce se mlhy líně šíří
po ztichlém talíři roviny.

Na černých křídlech,
krákaví
havrani ve výšce sviští
v letu nad vřesovišti, draví.

Tělo bolavé na pohled
nahou hruď v modlitbě
vystavuje
poryvům větru, který
prudce duje!
Jsem jako led!

Jsem sama.
Po nebi šedí potaženém
sem dávna slova zpátky žene
síla neznámá.

Volá: Vrať se!
A v setmělém údolí
se staré smutky znovu
rozbolí.
Tak se vrať!

Amy Beach

Three Shakespeare Songs (William Shakespeare)

O Mistress Mine

O mistress mine, where are you roaming?
O stay and hear, your true love's coming
That can sing both high and low,
Trip no further, pretty sweeting;
Journeys end in lovers meeting,
Every wise man's son doth know.

What is love? 'tis not hereafter;
Present mirth hath present laughter;
What's to come is still unsure:
In delay there lies no plenty;
Then come kiss me, sweet and twenty,
Youth's a stuff will not endure.

O dívko má
(Josef Václav Sládek)
Kam dívko má tvá chůze splývá?
Ó, stůj a slyš!
Zde zvučně zpívá
a tiše zas tvůj milenec.
Ó, zadrž ty svoje krůčky laní;
že cíl všech cest je milování,
ví každý moudrý mládenec.

Čas příští lásce málo přeje;
kdo raduje se, hned se směje;
co zítřek nese, netušíš.
A odkladáš-li, co je za to?
Pojď zhubičkuj mne, moje zlato,
neb mladost prchne, sotva zvíš.

Take, O take those lips away

Take, O take those lips away,
That so sweetly were forsworn;
And those eyes, the break of day
Lights that do mislead the morn:
But my kisses bring again,
Seals of love, but seal'd in vain.

Ber si preč tie pery svoje
(Ľubomír Feldek)

Ber si preč tie pery svoje,
čo ta sladko klamali,
ber si hviezdnych očí dvoje,
čo ma ráno sklamali.
Len tie bozky, tie mi
ešte vráť,
našu lásku nimi zapečať!

Fairy Lullaby

Philomel, with melody,
Sing in our sweet lullaby.
Lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby:

Never harm, nor spell nor charm
Come our lovely lady nigh;
So, good night with lullaby

Rozprávková uspávanka
(Josef Václav Sládek)
Slavíku ty s námi jen
libě zpívej: Sladký sen,
hali, luli, sladký sen,

Čáry, děs
a zlo nám dnes
krásnou paní neruš jen
dobrou noc a sladký sen

Dezider Kardoš

Piesne o láske

Pieseň
(Valentín Beniak)

Hľaď, už sa zotmilo,
mesiac sa prestal smiať,
noc prišla nesmelo.

Tvoj úsmev šťastia sen,
no oschne v suchú vňať,
hľaď, nocou padá srieň,
snáď by sme išli spať.

Slzy´s mi zotrela
srdce mi nevieš zhriať,
noc letí jak strela.

Život je horký sen,
ty nevieš zaň sa rvať.
Hoď dušu vášni v plen
a zájdi ticho spať.

Stesk
(Maša Haľamová)

Od zeme ďaleko k svitu
prekrásnych hviezd.
Nedôjdem so srdcom
a láskou odovzdanou.

Na zemi je mnoho bielych
i lesných ciest
do kamenného mesta
i rozkvitnutých hájov.

A ja dnes jedinej cestičky
neznám.
Ani do kamenného mesta.
Ani k pokojným hviezdam.

Večer
(Maša Haľamová)

Tichý večer sadol si ku
mne
so všetkými hviezdami,
aby mi rozprával.

Musí byť veľmi starý
a múdry.
V mĺkvotu zriedka
prehovorí.

Ale ja mám hviezdy rada,
rozumiem jeho reči.
Rozprával o noci, láske
a neresti na predmestí.

Svadobná
(Maša Haľamová)

„... a sľubujem ti
že ťa nikdy neopustím ...“
Podali sme si ruky. Hrali
na organe.
Najkrajšie slnko jesene
zlátilo okná maľované.

I prišiel večer biely
a mäkký
ako môj závoj na hlave.
Chybia mi ruky matkine
a slová požehnané.

Béla Bartók

Dedinské scény

Pri hrabaní

Ej! Hrabaj že len, hrabaj
To zelenô seno!
Ej! Ja by ho hrabala,
Nemám nakosenô.

Ej! Hrabala, hrabala,
Čerta nahrabala;
Ej! Od veľkého spania
Hrable dolámala.

Pri neveste

Letia pávy, letia,
ej, drobnô peria tratia,
devča si ho sbiera
mesto svojho peria.

Sbieraj si ho, sbieraj,
ej, Veď ti treba bude,
Janikovo ličko
Na ňom lihať bude,
ej, bude.

Svadba

A ty Anča krásna,
Už vo voze kasňa,
Na kasni periny:
Už ťa vyplatili.
Hi-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji!

A z tejto dediny
Na druhú dedinu
Ideme opáčiť
Novotnú rodinu.

Kasňa je z javora,
Perina z pápera,
A to švarnô devča
Už nemá frajera.
Hi-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji-ji!

Keď nemá frajera,
Ale bude muža,
Nebude prekvitať
Ako v poli ruža.

Ruža som ja, ruža,
Pokým nemám muža;
Keď budem mať muža,
Spadne so mňa ruža.

Teraz sa ty Anča,
Teraz sa oklameš:
My pôjdeme domov
A ty tu ostaneš.
Hoj, že hoja hoj,
heja, hoja hoj že hoj,
heja hoja hoja hoj že hoj
že hoj!

Ukoliebavka

Beli že mi, beli
Moj syn premilený!
Či ma budeš chovať,
Ej, na moje starie dni?

Budem manko, budem
Kým sa neožením;
A keď sa ožením,
Ej, potom vás oddelím.

Búvaj že mi, búvaj,
Len ma neuvúvaj!
Čo ma viac unúvaš,
menej sa nabúvaš.

Belej že sa, belej
Na hori zelenej,
Na hori zelenej,
V košielke bielenej.

Košelôčka biela,
Šila ju Mariška,
Šila ju hodbábom
Pod zeleným hájom.

Beli že mi, beli
Môj andelik biely,
Len mi neuletej,
Ej, do tej čiernej zemi!

Beli, beli, že mi, beli...

Tanec mládencov

Poza búčky, poza peň,
Poďže bratu, poďže sem,
Poza búčky a klady,
Tancuj šuhaj za mlady!

Štyri kozy, piaty cap,
Kto vyskočí bude chlap!
Ja by som bol vyskočil,
Ale som sa potočil.

Hojže, hojže od zeme!
Kto mi kozy zaženie?
A ja by ich bol zahnal,
Ale som sa vlka bál.

Hej hej, hej hej, hej hej,
hej, hej, hej, hej, hej, hej,
hej!
Pozabučky, poza peň,
Poďže bratu, poďže sem,
hej hej!

Gabriel Faure

Les Berceaux
(Sully Prudhomme)

Le long du quai les grands vaisseaux,
Que la houle incline en silence,
Ne prennent pas garde aux berceaux
Que la main des femmes balance.
Mais viendra le jour des adieux,
Car il faut que les femmes pleurent,
Et que les hommes curieux
Tentent les horizons qui leurrent.
Et ce jour-là les grands vaisseaux,
Fuyant le port qui diminue,
Sentent leur masse retenue
Par l'âme des lointains berceaux.

Uspávanka
(voľný preklad)

Pozdĺž móla, veľké koráby,
ktoré vlna potichu kolíše.
Nestarajú sa o kolísky,
ktoré hýbe ženská ruka.
Ale príde deň rozlúčení,
pretože treba aby ženy plakali.
A aby muži zvedaví,
zakúsili horizonty, ktoré ich vábia.
V tento deň, veľké koráby,
opúšťajúc prístav, ktorý mizne v diaľke.
Cítia, že ich niečo zdržiava.
Duša vzdialených kolísok (žien).

Le secret
(Armand Silvestre)

Je veux que le matin l'ignore
Le nom que j'ai dit à la nuit,
Et qu'au vent de l'aube, sans bruit,
Comme une larme il s'évapore.
Je veux que le jour le proclame
L'amour qu'au matin j'ai caché,

Tajomstvo
(voľný preklad)

Chcem aby ho ráno ignorovalo,
to meno, ktoré som povedal noci,
aby vo vetre úsvitu, bez hluku
sa vyparilo ako slza.
Chcem aby deň rozhlásil lásku,
ktorú som ráno skrýval

Et, sur mon cœur ouvert penché,
Comme un grain d'encens il l'enflamme.
Je veux que le couchant l'oublie
Le secret que j'ai dit au jour
Et l'emporte, avec mon amour,
Aux plis de sa robe pâlie!

opiera sa na moje otvorené srdce,
ako zrnko kadidla, nech ju zapáli.
Chcem, aby ho západ slnka zabudol.
Tajomstvo, ktoré som povedal dňu
a odniesol ho s mojou láskou,
k záhybom jej vyblednutých šiat!

Jules Massenet

Voici que les grans lys
(Armand Silvestre)

Voici que les grans lys ont vêtu leur blancheur.
Sur les gazons tremblants l'aube étend sa fraîcheur.
C'est le printemps! c'est le matin! Double jeunesse!
Ma mie, en s'éveillant, m'a dit: Le beau soleil!
Le temps est donc venu que tout charme renaisse.
Partout des chants! Partout des fleurs! Double réveil!
Mais le tièdeur de l'air la rendant moins farouche,
Je me penchai vers elle et je posai ma bouche
Sur son front et sur ses cheveux, double trésor!

Tu sú veľké ľalie
(voľný preklad)

Hľa, (kde) veľké ľalie si odeli ich belosť.
Na chvejúcich sa trávach úsvit rozprestiera svoju čerstvosť.
Nastala jar! Je ráno! Dvojitá mladosť!
Moja drahá, zobúdzajúc sa, mi povedala: „Krásne slnko".
Nastal teda čas kedy sa všetka krása rodí nanovo.
Všade spevy! Všade kvety Dvojité prebudenie!
Avšak vlhkosť vzduchu ju robí menej divokou,
naklonil som sa ku nej
a položil som svoje ústa
na jej čelo a na jej vlasy.
Dvojitý poklad!

Reynaldo Hahn

L'Heure exquise
(Paul Verlaine)

La lune blanche
Luit dans les bois;
De chaque branche
Part une voix
Sous la ramée...

Ô bien aimée.

L'étang reflète,
Profond miroir,
La silhouette
Du saule noir
Où le vent pleure...

Rêvons, c'est l'heure.

Un vaste et tendre
Apaisement
Semble descendre
Du firmament
Que l'astre irise...

C'est l'heure exquise.

Skvelá hodina
(voľný preklad)

Biely mesiac
svieti v lese;
Z každej vetvičky
ozve sa hlas
popod konáre...

Ó milovaný.

Rybník odráža,
hlboké zrkadlo,
siluetu
čiernej vŕby
kde vietor plače...

Snívajme, je tá hodina.

Rozsiahle a nežné
upokojenie
zdá sa, že zostupuje
z nebeskej klenby
nech vyjde hviezda...

Je to skvelá hodina.

Xavier Montsalvatge
Cinco canciones negras

Cuba dentro de un piano
(Rafael Alberti)

Cuando mi madre llevaba
un sorbete de fresa por
sombrero
y el humo de los barcos
aun era humo de
habanero.
Mulata vuelta bajera,
mmm
Cádiz se adormecía entre
fandangos y habaneras
y un lorito al piano quería
hacer de tenor.
Dime dónde está la flor
que el hombre tanto
venera.
Mi tío Antonio volvía con
su aire de insurrecto.
La Cabaña y el Príncipe
sonaban por los patios del
Puerto.

(Ya no brilla la Perla azul
del mar de las Antillas.
Ya se apagó, se nos ha
muerto).
Me encontré con la bella
Trinidad:
Cuba se había perdido y
ahora era verdad.
Era verdad, no era
mentira.
Un cañonero huido llegó
cantándolo en guajiras.
La Habana ya se perdió.

Tuvo la culpa el
dinero...
Calló, cayó el cañonero.
Pero después, pero ¡ah!
después...
fue cuando al SÍ lo
hicieron YES.

Kuba v klavíri
(voľný preklad)

Keď ešte moja matka
nosila klobúk z jahôd
A dym z lodí bol ešte vždy
dymom havanským.
Z tmavých tabakových
listov, mmm

Cadiz zaspal pomedzi
fandangos a habaneras,
A malý papagáj na klavíri
sa snažil spievať tenor.
Povedz že mi, kam sa
podel kvet, ktorý ľudia tak
obdivovali.
Môj strýko Antonio
sa vrátil vo svojom
vzbúreneckom duchu.
Cabaña a Principe sa ešte
ozývali prístavom.

(Už viac nežiari azúrová
perla antilského mora.
Zašla nám, zomrela nám.)
Našiel som krásny
Trinidad:
Kuba bola stratená, a teraz
to bola pravda, veru
pravda,
Veru pravda, žiadna lož.
Prišla nám to zaspievať
strelecká loď na úteku
v guajiras.
Havana už bola stratená.

A na vine boli peniaze...
Bolo ticho, utíchli delá.
Avšak bolo to neskôr, ach,
neskôr...
Keď vzali SÍ a urobili
z neho „YES“.

Punto de habanera
(Néstor Luján)

La niña criolla pasa con su
miriñaque blanco.
¡Qué blanco!
¡Hola! Crespón de tu
espuma;
¡Marineros, contempladla!
Va mojadita de lunas que
le hacen su piel mulata;
Niña no te quejes, tan solo
por esta tarde.
Quisiera mandar al agua
Que no se escape de
pronto de la cárcel de tu
falda.
Tu cuerpo encierra esta
tarde
rumor de abrirse de dalia.
Niña no te quejes, tu
cuerpo de fruta está
dormido en fresco
brocado.
Tu cintura vibra fina con la
nobleza de un látigo,
toda tu piel huele alegre
a limonar y naranjo.
Los marineros te miran
y se te quedan mirando.
La niña criolla pasa con su
miriñaque blanco.
¡Qué blanco!

Bodka habanéry
(voľný preklad)

Malá kreolka prechádza vo
svojej bielej crinoline.
Akej bielej!
Ahoj! Krep tvojej peny;
Námorníci, pozerajte!
Kráča mokrá od kvapiek
na jej tmavej koži;
Dievčatko, neplaš sa, tak
sama v tento večer.
Chcel by som si objednať
vodu
Nechcem uniknúť
z väzenia tvojej sukne.
Tvoje telo je mi v tento
večer väzením
Šepot roztvárajúcej sa
georgíny.
Dievčatko, neplaš sa, tvoje
telo je ovocím
Ospalé z čerstvého
vzduchu.
Tvoj driek vibruje
s noblesou biču,
Tvoja koža vonia sladko
po citróne a pomaranči.
Námorníci ťa sledujú
a neprestávajú sa pozerať.
Malá kreolka prechádza
vo svojej bielej crinoline.
Akej bielej!

Chévere
(Nicolás Guillén)

Chévere del navajazo,
se vuelve él mismo navaja:
pica tajadas de luna,
más la luna se le acaba;
pica tajadas de sombra,
más la sombra se le acaba;
pica tajadas de canto,
más el canto se le acaba,
y entonces pica que pica,
carne de su negra mala!

Chévere
(voľný preklad)

Chévere bodajúci nožom
Sám sa ním stal:
Reže mesiac na kusy,
Avšak mesiac mu mizne;
Reže tieň na kusy,
Avšak ten mu mizne,
Reže pieseň na kusy,
Avšak pieseň mu mizne,
A napokon reže a reže
Do mäsa svojej zlej čiernej
ženy!

Canción de cuna para dormir a un negrito
(Ildefonso Pereda Valdés)

Ninghe, ninghe, ninghe
tan chiquito,
el negrito
que no quiere dormir.

Cabeza de coco,
grano de café,
con lindas motitas,
con ojos grandotes
como dos ventanas
que miran al mar.

Cierra los ojitos,
negrito asustado;
el mandinga blanco
te puede comer.
¡Ya no eres esclavo!

Y si duermes mucho,
el señor de casa
promete comprar
traje con botones
para ser un 'groom.'
Ninghe, ninghe, ninghe,
duérmete, negrito,
[hmm...]
cabeza de coco,
grano de café.

Uspávanka pre černoška
(voľný preklad)

Spinkaj, spinkaj, spinkaj
taký drobný,
černoško
ktorý nechce spať.

Kokosová hlávka,
zrnko kávy,
s peknučkými pehami,
s veľkými očami
ako dve okná
hľadiace k moru.

Zavri oči,
ustráchaný černoško;
biely čert ťa môže zjesť.
Už viac nie si otrokom!

A keď budeš tvrdo spať,
pán domu
ti sľúbi, že ti kúpi
oblek s gombíkmi
aby si bol „groom".
Spinkaj, spinkaj, spinkaj,
spi, černoško [hmm...]
kokosová hlavička,
zrnko kávy.

Canto negro
(Nicolás Guillén)

¡Yambambó, yambambé!
Repica el congo solongo
repica el negro bien negro;
Aoé!

Congo solongo del Songo
baila yambó sobre un pie.
Mamatomba,
serembe cuserembá.
El negro canta y se ajuma,
el negro se ajuma y canta,
el negro canta y se va.
Acuememe serembó aé;
yambó,aé.
Yambambe aó.
Tamba, tamba, tamba,
tamba,
tamba del negro que
tumba;
tamba del negro caramba,
caramba, que el negro
tumba:
¡Yambá, yambó!
¡Yambambé, yambambó,
yambambé!
¡Baila yambo sobre un pié!

Čierna pieseň
(voľný preklad)

Yambambó, yambambé!
Prichádza congo solongo
Prichádza čierno-čierny
černoch;
Aoé!
Congo solongo zo Songa
Tancuje yambó na jednej
nohe.
Mamatomba,
Serembe cuserembá.
Černoch spieva opitý,
Černoch opitý spieva,
Černoch spieva
a odchádza.
Acuememe serembó aé;
yambó, aé.
Yambambe aó.
Tamba, tamba, tamba,
tamba.

Samuel Barber
Despite and still

A Last Song
(Robert Graves)

A last song, and a very
last, and yet another
O, when can I give over?
Must I drive the pen until
blood bursts from my nails
And my breath fails and
I shake with fever,
Or sit well wrapped in
a many colored cloak
Where the moon shines
new through Castle
Crystal?
Shall I never hear her
whisper softly:
"But this is truth written
by you only,
And for me only;
Therefor, love, have
done?"

Posledná pieseň
(voľný preklad)

Posledná pieseň a ozaj
posledná, a ešte jedna
Ó, kedy sa môžem vzdať?
Musím viesť pero, kým
krv nevytryskne z mojich
nechtov
a môj dych zlyháva a ja sa
trasiem s horúčkou,
Alebo sedieť
dobre zabalený
do pestrofarebného plášťa
Kde mesiac svieti práve
cez hrad Crystal?
Už nikdy nebudem počuť
jej tiché šepkanie:
,,Ale toto je pravda
napísaná tebou iba,
pre mňa iba;
preto láska, urobila si to?"

My Lizard
(Theodore Roethke)

My lizard, my lively
writher,
May your limbs never
wither,
May the eyes in your face
Survive the green ice
Of envy's mean gaze;
May you live out your life
Without hate, without
grief,
And your hair ever blaze,
In the sun, in the sun,
When I am undone,
When I am no one.

Moja jašterica
(voľný preklad)

Moja jašterica, živo sa zvíja,
Nech tvoje údy nikdy
neoslabnú,
nech oči v tvojej tvári
prežijú zelený ľad
o zlomyseľnom pohľade
závisti:
Nech žiješ svoj život
bez nenávisti, bez
zármutku,
a tvoje vlasy nech vždy
žiaria,
na slnku, na slnku,
Keď som rozbitý,
keď som nikto.

In The Wilderness
(Robert Graves)

He, of his gentleness,
Thirsting and hungering
Walked in the Wilderness;
Soft words of grace he spoke
Unto lost desert-folk
That listned wondering.
He heard the bittern call
From ruined palace-wall,
Answered him brotherly;
He held communion
With the she-pelican
Of lonely piety.
Basilisk, cockatrice,
Flocked to his homilies,
With mail of dread device,
With monstrous barbed stings,
With eager dragon-eyes;
Great bats on leathern wings
And old, blind, broken things
Mean in their miseries.
Then ever with him went,
Of all his wanderings
Comrade, with ragged coat,
Gaunt ribs — poor innocent —
Bleeding foot, burning throat,
The guileless young scapegoat;
For forty nights and days
Followed in Jesus' ways,
Sure guard behind him kept,
Tears like a lover wept.

V divočine
(voľný preklad)

On zo svojej jemnosti,
smädný a hladný
prechádzal sa v divočine;
Hovoril jemné slová milosti
strateným ľudom na púšti
ktorí počúvali s údivom.
Počul trpké volanie
z múru zničeného paláca,
odpovedal mu bratsky;
podržal spoločenstvo
s pelikánom
osamelej zbožnosti.
Bazilisk, kokatrika,
sa hrnuli k jeho kázňam,
S poštou hrôzostrašného zariadenia,
s obludnými ostnatými žihadlami,
s dychtivými dračími očami:
Veľké netopiere
s koženými krídlami
a staré, zabudnuté rozbité veci
zlé vo svojom trápení.
Potom vždy s ním išiel,
zo všetkých jeho potuliek
súdruh, s otrhaným kabátom,
s vychudnutými rebrami,
chudák nevinný,
krvácajúca noha, páliace hrdlo,
Bezúhonný mladý obetný baránok:
Na štyridsať nocí a dní
nasledoval Ježišove cesty,
istú stráž držal za ním,
plakal slzami milenca.

Solitary hotel
(James Joyce)

Solitary hotel in
a mountain pass.
Autumn. Twilight. Fire lit.
In dark corner young man
seated.
Young woman enters.
Restless. Solitary. She sits.
She goes to window. She
stands.
She sits. Twilight. She
thinks.
On solitary hotel paper she
writes.
She thinks. She writes. She
sighs.
Wheels and hoofs. She
hurries out.
He comes from his dark
corner.
He seizes solitary paper.
He holds it towards fire.
Twilight.
He reads. Solitary. What?
In sloping, upright and
backhands:
Queen's hotel, Queen's
hotel, Queen's
ho...

Osamelý hotel
(voľný preklad)

Osamelý hotel v horskom
priechode.
Jeseň, súmrak, zapálený
oheň.
V tmavom rohu sedí mladý
muž.
Mladá žena vstúpila.
Nepokojný, osamelý. Ona
sedí.
Ide k oknu. Stojí.
Sadá si. Súmrak. Myslí si.
Na osamelý hotelový
papier ona píše.
Rozmýšľa. Píše.
Povzdychne si.
Kolesá a kopytá. Ponáhľa
sa von.
On prichádza z jeho
tmavého rohu.
Uchmatne osamelý papier.
Drží ho smerom k ohňu.
Súmrak.
On číta. Osamelý. Čo?
Sklonený, vzpriamený
s rukami za chrbtom.
Kráľovnin hotel, Kráľovnin
hotel, kráľovnin
ho...

Despite and Still
(Robert Graves)

Have you not read
The words in my head,
And I made part
Of your own heart?
We have been such as
draw
The losing straw —
You of your gentleness,
I of my rashness,
Both of despair —
Yet still might share
This happy will:
To love despite and still.

Navzdory a stále
(voľný preklad)

Nečítali ste
slová v mojej hlave,
a ja som sa stal súčasťou
tvojho srdca?
Boli sme takí, akoby nás
vykreslili
Prehrávajúca slamka
Ty o svojej jemnosti,
ja o svojej nerozvážnosti,
obaja zo zúfalstva.
A predsa by sme mohli zdieľať
túto šťastnú vôľu:
Milovať navzdory a stále.

Never let us deny
The thing's necessity,
But, O, refuse
To choose,
Where chance may seem to give
Love in alternative.
To love despite and still!

Nikdy nám to nedovoľte poprieť
nevyhnutnosť tejto veci,
ale, ó, odmietni
vyber si,
kde sa môže zdať, že náhoda dáva
lásku ako alternatívu.
Milovať navzdory a stále!

Anna Semple

I am not yours
(Susannah Pearse)

Your mistake was to think
I was here for you.
You minimised me,
Quantified the force of every storm,
As if I were yours to hold back,
To measure and contain
But you could not stop me however hard you tried.
I have tried so many times to enlighten you
But you fetishised me.
Salivated over every curve, every crevice,
As if I were yours to plunder,
To master and survey.
You could not see me except through your eyes.
You do not control me.
But you have aged me too soon.
I am
Magnificent weather
Winters that destroy
Summers that burn
All when I choose,
When I choose
Not bidden by you.
I can be gentle.
I can still placate.
But for how long, but for how long?

Nie som tvojou
(voľný preklad)

Bolo tvojou chybou myslieť si, že som tu pre teba
Zmenšil si ma
Znásobil silu každej búrky
Akoby si ma mohol zadržať
Zmenšiť a ovládať
No nemohol si ma zadržať, akokoľvek si sa snažil.
Toľké razy som sa snažila ťa osvietiť.
No urobil si zo mňa fetiš.
Slintal nad každou krivkou, každou trhlinou
Akoby som bola tvojou na plienenie.
Neovládaš ma.
A predsa som kvôli tebe zostárla priskoro.
Som
Vznešené počasie
Zimy, ktoré ničia
Letá, ktoré spaľujú
To všetko keď ja sa rozhodnem,
Keď ja sa rozhodnem.
Nie tvojou ponukou.
Viem byť jemná.
Ešte sa viem utíšiť.
No na ako dlho, na ako dlho?

Vanesa Čierna

Vanesa Čierna

Sopranistka **Vanesa Čierna** pochádza zo stredného Slovenska z dedinky Oslany. Študovala na Štátnom konzervatóriu v Bratislave (2016 – 2020) v triede Dagmar Podkamenskej Bezačinskej. Na celoslovenskej súťaži konzervatórií (2019) obsadila 2.miesto, v roku 2020 postúpila do semifinále na Medzinárodnej televíznej súťaži Virtuosi V4+. Súťaž v klasickej hudbe pre mladé talenty do 20 rokov sa konala v Maďarsku, Vanesa bola na súťaži reprezentantkou Slovenska. Zúčastnila sa na medzinárodných speváckych kurzoch Schola Arvenzis v rokoch 2020 a 2021 v Dolnom Kubíne. V roku 2022 externe spolupracovala so Slovenským filharmonickým zborom na projekte na Veľkonočnom festivale v nemeckom Baden Baden a v Berlíne, kde s Berlínskymi filharmonikmi pod taktovkou Kirila Petrenka uviedol SFZ Čajkovského opery Jolanta a Piková dáma. Spolupráca so Slovenskou filharmóniou pokračovala aj na uvedení diela Gustava Holsta Planéty.

Vanesa Čierna aktívne participovala na workshopoch Pavla Bršlíka (2022) a Dalibora Jenisa (2023). Tento rok stvárnila Paminu v Mozartovej opere Čarovná flauta, ktorú naštudovala a uviedla Hudobno-tanečná fakulta VŠMU. Na VŠMU absolvovala bakalárske štúdium pod vedením Dagmar Podkamenskej Bezačinskej a pokračuje v magisterskom štúdiu.

Alžbeta Reháková

Alžbeta Reháková

Sopranistka **Alžbeta Reháková** je rodáčkou z Trenčína a už od malička k jej záľubám patrila hudba (hra na husliach, spev). Bola členkou viacerých mládežníckych súborov a speváckych zborov. Po absolutóriu je v súčasnosti študentkou operetnej špecializácie na Konzervatóriu v Bratislave a tiež poslucháčkou 3. ročníka na VŠMU v triede Dagmar Podkamenskej Bezačinskej. V roku 2019 získala 1. cenu na celoslovenskej súťaži študentov konzervatórií v Žiline a v tom istom roku 1.cenu v III. kategórii na Medzinárodnej speváckej súťaži I. Godina Iuventus Canti vo Vrábloch.

Z jej ďalších úspechov spomeňme účasť vo finále a 2. cenu na Medzinárodnej talentovej súťaži Virtuosi V4+ v Budapešti (2020). V roku 2021 sa zúčastnila na Medzinárodnej speváckej súťaži Lav Mirski (Chorvátsko), kde obsadila 1. miesto v II. Kategórií. Minulý rok sa zúčastnila Medzinárodnej speváckej súťaže Ferruccia Tagliaviniho (Rakúsko), kde získala štipendijnú cenu v II. kategórií. Na 56. Medzinárodnej speváckej súťaži Antonína Dvořáka v Karlových Varoch v novembri 2022 získala 2. cenu v kategórií JUNIOR, cenu Carangelo Belcanto Academy a čestné uznanie za výnimočný spevácky výkon v kategórií Pieseň. Aktívne sa zúčastnila aj na majstrovských kurzov Pavla Bršlíka a Dalibora Jenisa.

Andrea Pietrová

Andrea Pietrová

Mezzopranistka **Andrea Pietrová** je Bratislavčanka. Konzervatórium absolvovala v triede Dagmar Livorovej, pokračuje v štúdiu na VŠMU v triede Petra Mikuláša. Dva roky študovala na Univerzite vo Viedni, odbor Musikwissenschaft. Aktívne koncertuje, spolupracuje so slovenskými skladateľmi, napríklad s Jozefom Nomülnerom na jeho cykle piesní pre kvarteto Mariš, Mariš. Z tejto spolupráce vzniklo aj CD. S Cappellou Istropolitanou účinkovala na koncerte k výročiu Lucie Popp, spievala v Mozartovom requiem, či na vianočných koncertoch v dielach J. S. Bacha. V spolupráci s VŠMU účinkovala na festivale súčasnej hudby v Slovenskom rozhlase Sú na Slovensku ženy?, so zameraním na súčasné skladateľky v cykle od Iris Szeghy De profundis.

Je absolútnou víťazkou českej medzinárodnej súťaže Pražský Pěvec a tiež celoslovenskej súťaže konzervatórií, čo jej umožnilo participovať na hudobnom festivale Viva Musica!.

Počas štúdia absolvovala majstrovské kurzy pod vedením Dagmar Livorovej v spolupráci s Jakubom Pustinom a operným režisérom Jaromírom Brychom. Zúčastnila sa aj na majstrovských kurzoch Petra Dvorského v Piešťanoch.

V priebehu štúdia na VŠMU spolupracovala na opernom projekte režiséra Martina Bendíka Otvorená opera, na jednoaktových operách G. Rossiniho La scala di seta či G. Bizeta Docteur Miracle pod taktovkou O. Olosa, či Zápisník zmizelého od L. Janáčka. V období prvej vlny pandémie účinkovala v rámci cyklu Koncerty bez publika v Slovenskej filharmónii. Účinkovala aj v detskej opere Petra Zagara Rozprávka o šťastnom konci v SND.

Bola členkou Operného štúdia SND, momentálne hosťuje v inscenácii štúdia v opere Eugen Onegin.

V súčasnosti je Anrea Pietrová členkou zboru Opery SND, ukončuje magisterské štúdium na VŠMU a aktívne sa venuje interpretácii starej hudby (pravidelná spolupráca s Ensamble Thesaurus Musicum) aj súčasnej hudby 20. a 21. storočia. V lete spolupracovala na medzinárodnom projekte Prague Music Performance pod vedením Rolanda Dahindena na súčasnej opere A. Braxtona Trillium X, ktorá bude mať premiéru v Prahe a následne v nemeckom Darmstadte.

Martin Morháč

Martin Morháč © Zuzana Fischer

Martin Morháč absolvoval Konzervatórium v Bratislave a od roku 2017 študuje na VŠMU pod vedením Dagmar Podkamenskej Bezačinskej. V rámci podujatí na VŠMU participoval na zaujímavých projektoch, akým bola napríklad postava Maťa (sokoliar) v svetovej premiére opery Margita a Besná Ľuboša Bernátha. V roku 2021 zvíťazil v najvyššej mužskej kategórii na Medzinárodnej speváckej súťaži IUVENTUS CANTI Vráble. V tom istom roku získal 3. miesto v najvyššej mužskej kategórii na medzinárodnej speváckej súťaži M. Schneidera-Trnavského v Trnave. V júni v roku 2022 sa prebojoval do semifinále medzi 50 najlepších spevákov z celého sveta na významnej súťaži International Hans Gabor Belvedere Singing Competition v Lotyšsku. V roku 2021 sa stal členom Operného štúdia SND a dostal možnosť účinkovať v inscenáciách SND v La Traviata ako Marchese, Turandot ako Mandarín a v opere Čert a Káča ako čert Vratný. Účinkuje tiež v opere Carmen, kde stvárňuje postavu Moralesa a Dancaira a v opere

Svätopluk vojaka Turoňa. Na záver Operného štúdia naštudoval titulnú postavu Eugena Onegina v projekte Lyrické scény Eugena Onegina. Martin Morháč dostal príležitosť predstaviť sa aj na scéne Štátnej opery Banská Bystrica, kde stvárnil dve postavy v inscenácii Andréa Chénier. Martin Morháč je hosťujúcim sólistom v Opere Slovenského národného divadla a v Štátnej opere Banská Bystrica.

NEDEĽA 24. 9.

16.00 | Malá sála Slovenskej filharmónie

Notos Quartett

Sindri Lederer | husle
Andrea Burger | viola
Philip Graham | violončelo
Antonia Köster | klavír

Ernst von Dohnányi	Klavírne kvarteto č. 1 fis mol
Zoltán Kodály	Intermezzo pre sláčikové trio
Alexander Albrecht	Andante amoroso Šesť skladieb pre sláčikové trio
Béla Bartók	Klavírne kvarteto c mol, op. 20

19.30 | Stĺpová sieň Slovenskej filharmónie

Slovenský komorný orchester

Ewald Danel | umelecký vedúci, dirigent
Václav Hudeček | husle
Kristina Nouzovská Fialová | viola

František Benda	Koncert pre husle A dur, L 2.13
Vladimír Godár	Barkarola pre violu a komorný orchester
Eugen Suchoň	Serenáda pre sláčikový orchester, op. 5
Wolfgang Amadeus Mozart	Koncertantná symfónia Es dur pre husle, violu a orchester, KV 364

Hlavný usporiadateľ Slovenská filharmónia
z poverenia a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR

slovenská filharmónia

MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Záštitu nad 58. ročníkom BHS prevzala Silvia Hroncová, ministerka kultúry

BHS člen Európskej asociácie festivalov

Generálny partner BHS

Hlavný partner Slovenskej filharmónie

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA EUROSYSTÉM

Partneri a mediálni partneri

PREDAJ VSTUPENIEK

v pokladnici Slovenskej filharmónie/budova Reduty

pondelok – piatok 12.00 – 18.00
a hodinu pred každým koncertom

telefón: +421 2 20 475 293 | **e-mail:** vstupenky.bhs@filharmonia.sk
predaj vstupeniek on-line: www.bhsfestival.sk | www.filharmonia.sk

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená

Výtvarné dielo na obálke: Ľudovít Hološka, akademický maliar
Vydala: Slovenská filharmónia
Zostavil: Kristína Gotthardtová a Manažment BHS
Slovenská filharmónia je štátna príspevková organizácia MK SR.

Energia. Ľudia. Krajina.